

Az akarati felkészítés*

A korszerű háború magas követelményeket támaszt a hadsereg személyi állományának akarati tulajdonságaival szemben. Ilyen akarati tulajdonságok:

- a céltudatosság,
- a cselekvőképesség,
- az állhatatosság,
- az önuralom,
- a határozottság,
- az önállóság.

Ezek és más harci, politikai tulajdonságok együttesen viszik előre a harc sikerét.

A fiatal tisztek akarati tulajdonságai a harci-politikai, kiképzési, a szolgálati és az egyéb tevékenységek területén jelentkező nehézségek leküzdésének módjaiban, fajtáiban formálódnak. Az akarati tulajdonságok együtt fejlődnek és erősödnek a fegyelmezettséggel, a harci mesterséggel, a készségekkel és szokásokkal. Erre a manővereken, gyakorlatokon való részvétel a legkedvezőbb, egyben szükséges iskola.

Az élet, a munka, a tanulás, az oktatás és nevelés feltételeiben, körülményeiben az idegtevékenységek típusaiban, a természeti adottságokban, képességekben, az általános fizikai fejlettségben meglévő különbségek tükrözik az ember egyéni vonásait és sajátosságait.

Az akarati tulajdonságok eredményes formálása nagymértékben attól függ, hogy a nevelő az emberre gyakorolt nevelési eszközök kiválasztásával mennyire képes figyelembe venni a nevelt sajátos tulajdonságait. A sajátos tulajdonságok tisztázása, tanulmányozása az akarati tulajdonságok fejlesztésének nélkülözhetetlen előfeltétele.

Számolni kell azzal, hogy a katonaiskola elhagyása után a fiatal tisztek erkölcsi-politikai arculatában sok általános és tipikus vonás lesz. Az általános és sajátos tanulmányozása, ismerete segíti a parancsnokot, politikai munkást abban, hogy mielőbb megtalálja az alárendeltekben — különböző példák és nevelési eszközök felhasználásával — kifejlesztendő akarati tulajdonságok kialakításának helyes, effektív nevelési módszereit.

A személyiség akarati vonásainak tanulmányozására a következő eszközök és módszerek ajánlhatók:

1. Megfigyelés.
2. Beszélgetések.

* Fordítás szovjet katonai irodalomból.

3. Kísérletek.
4. Okmányok elemzése.
5. Önbeszámolók.
6. Az általánosítás módszere.

Az eszközöket és módszereket úgy kell kiválasztani, hogy azok a személyiség pszichikai arculatát saját struktúrájában és sokoldalúan mutassák.

Az akarat tulajdonságokat mindig:

- objektív anyagon,
- konkrét tevékenységben,

a személyiség egészében kell vizsgálni.

A fiatal tisztek szolgálatának tanulmányozása, elemzése — kiindulva tevékenységük alapvető irányából és megnyilvánulásai specifikumaiból — lehetővé teszik akarat tulajdonságaik karakterisztikájának, jellegének, legjellemzőbb sajátosságainak tisztázását, kiemelését, megismerését.

A fiatal tisztek akarat tulajdonságainak kritériumai:

A fegyverzet és harci-technikai eszközök felhasználásának ismerete, tudásuk, készségeik tökéletesítése, e téren látókörük szélesítése érdekében végzett tevékenységben:

A személyi állomány nevelésében, kiképzésének szervezésében végzett munkában:

Céltudatosság

1. Saját szakképzettség szeretete. 2. Összpontosítás és szervezettség a munkában. 3. A tudás és a készségek fejlesztésére, érdeklődés szélesítésére irányuló munka szervezése.	1. Célmeghatározási képesség a beosztottak részére az általános célból kiindulva. 2. Képesség a közbeeső célok és feladatok megállapítására a perspektivikus célok elérése érdekében. 3. A nevelőmunka tervezése.

Cselekvőképesség

1. Pontosság és időbeniség a feladatok teljesítésében. 2. Az aleggységek kiszolgálására irányuló instrukciók felhasználásának pontossága. 3. A kötelezettségek teljesítése.	1. A példamutatás a meghatározott feladatok teljesítésében. 2. Képesség a szigorú rend fenntartására az aleggységeknél. 3. Szisztematikus követelménytámasztás képessége.

Állhatatosság

1. Az új technika mély megismerésére irányuló képesség. 2. A munkában jelentkező nehézségek leküzdésének képessége. 3. Erejének helyes megosztási képessége a végső eredményig.	1. Képesség a személyi állomány nehéz feladatokra való mozgósítására. 2. Képesség megkövetelni az alárendeltektől a feladatok végrehajtását. 3. A rendszeres ellenőrzés megszervezésének képessége.

Önuralom, kitartás (szilárdság)

1. Képesség elvállalni a személyes érdekeknek ellentmondó nehézségeket.
2. Képesség a szolgálati feladatok nehézségeinek, a balsikerek, a kudarcok, a személyes melléfogások elviselésére.
3. Képesség a hosszan tartó munkában a fáradság elviselésére.
1. Képesség alárendelni a személyes igényeket és vágyakat a szolgálati igényeknek, saját magatartást ellenőrizni.
2. Képesség lelkesíteni a személyi állományt a nehéz helyzetekben.
3. Képesség helyesen értékelni az alárendeltek tevékenységét, érzelmi felindulás körülményei között.

Határozottság, bátorság

1. Képesség olyan meggyőző elhatározást hozni, amely után nincsen ingadozás.
2. Képesség életveszélyes feltételek között biztosan irányítani a technikát.
3. Képesség világosan és kategórikusan értékelni a saját tevékenységet.
1. Képesség — a munka során — a személyi állományra vonatkozó világos és kategórikus elhatározást hozni.
2. Képesség kötelező energiával, ingadozás nélkül sikeresen realizálni a hozott elhatározásokat.
3. Képesség veszélyes helyzetekben is számot adni az emberek vezetésében végzett saját tevékenységről.

Önállóság, kezdeményezőképeség

1. Képesség önállóan eligazodni az új technikában.
2. Képesség önállóan, kezdeményezően felhasználni a rábizott fegyverzetet és technikai eszközöket, sikeresen biztosítva a feladatok megoldását.
3. Önálló vélemény az értékelés során.
1. Önálló elhatározó képesség.
2. Aktivitás, kezdeményezés a szolgálati és társadalmi munkában.
3. Önkritikusság a saját parancsnoki elhatározások értékelésében.

Az akarati tulajdonságok nevelése hosszú, bonyolult folyamat. Megkezdődik a tiszti iskola előtt, folytatódik az iskolán és tökéletesítik a csapatoknál.

A tiszti iskolán történik:

- az ideológiai motívumok fejlesztése,
- az akarati tapasztalatok céltudatos, rendszeres felhalmozása,
- az önakarati nevelés támogatása.

Az ideológiai motívumok erre vagy arra a célra lelkesítik, mozgósítják a fiatal hazafit. Csak tudományos világnézeti alapokon alakítható ki. Nagy jelentősége van a magas fokú akarati tulajdonságok kialakításában, az akarati tapasztalatok céltudatos, szisztematikus felhasználásának

és azon mozgósítási készségeknek, amelyek az erőket a cél elérésére irányítják. A növendékek akarati tapasztalataikat a foglalkozásokon, a te-repen, a tantermekben, a csapatgyakorlatokon és a tisztektől szerzik meg.

Az akarati tulajdonságok sikeres elemzése nagymértékben függ az ember személyiségétől, a *személyiség belső ösztönző motívumaitól*. Ez utóbbi igen fontos. Azokban az esetekben, amikor egyesek negatívan viselkednek, az ilyen vagy olyan kezdeményezésre ellenállással válaszol-nak, a pedagógiai tevékenység nevelő effektusa szék hull. Hálás nevelő feladat és a jövő tisztjének is kötelessége törekedni a nevelők által adot-tak maximális birtokbavételére, a tudást, a jártasságot, a készségeket ön-állón megemészteni és tovább erősíteni.

A tervszerű és produktív nevelő munkához szaknevelői tevékenység és a parancsnokok, tanárok rendszeres segítése szükséges. E feladatkörbe tartozik az ideál kiválasztása, helyes elképzelések kialakítása az akaratról, az akarati tulajdonságokról, azok szerepéről a kiképzésben és szolgál-atban, az akarati tulajdonságok fejlesztéséhez szükséges feltételek, az ön-nevelésre vonatkozó konkrét programok és ajánlások kiválasztása.

Az akarati tulajdonságok kialakítására irányuló felkészítés sikere nagymértékben függ azoktól az eszközöktől és módszerektől, amelyek meghatározzák a nevelési rendszert és a nevelés célirányosságát. E téren figyelembe kell venni, hogy:

— egyetlen eszköz és módszer sem ajánlható olyannak, amely ál-landó és változtathatatlan;

— az eszközöket és módszereket az egyéni sajátosságokhoz kell iga-zítani;

— az akarati tulajdonságok megformálásának komplexuma a nevelés meghatározott céljával megegyezően a pszichikumra ható egynemű tev-ékenységek eszközeinek, módszereinek összessége.

Mindezeket sematikusan a következőképpen lehet kifejezni:

Céltudatos tevékenységek
a növendékek akarati tulajdonságainak kialakítására
és fejlesztésére

Meggyőzés	Gyakorlás	Ösztönzés
Azon eszközök és mód-szerek, amelyek a po-zitív viszonyok kidol-gozására irányulnak, az akarati tulajdonságok fejlesztésében, az akti-vizálásban az ideoló-giai motívumok létre-hozásában és azok ki-mutatásában.	Azon eszközök és mód-szerek, melyek azon meghatározott feltéte-lek létrehozásával kap-csolatosak, amelyeket az akarati tulajdonsá-gok kimutatása megkö-vetel a tevékenységek során.	Azon eszközök és mód-szerek, amelyek a gya-korlás végrehajtásának legteljesebb sikerét biztosítják, amelyeket az akarati tulajdonsá-gok kimutatása meg-követel.

Az eszközök és módszerek első csoportja az akarat ideológiai motívu-mainak a fejlesztésére, pozitív viszonyok létrehozására irányul a tanítás-ban és a szolgálatban, hatása ösztönző az akarati tulajdonságok magas fokú birtokbavételére.

Ide tartozhat:

- a beszéd,
- a nevelő személyes példája,
- más emberek cselekedetei, tapasztalatai,
- a nevelő tapasztalatai,
- történelmi példák,
- dokumentumok,
- epizódok a művészet és a katonai irodalomból,
- társadalmi vélemények stb.

Az eszközök és módszerek második csoportja meghatározott belső akadályokkal kapcsolatos.

Ilyenek:

- a tanulmányi folyamatban jelentkező különböző akadályok,
- a mindennapi szolgálat akadályai,
- a gyakorlatokon,
- és a harci szolgálatban stb. meglevő akadályok.

Az eszközök és módszerek harmadik csoportjának hatása biztosítja az akarati tulajdonságok legteljesebb kimutatását. „Tanítani és tanulni — amire a háborúban szükség van.”

Ez a gyakorlatban függ:

- a feladattól, feltételektől, szubjektív és objektív lehetőségektől;
- az alárendelteknel az akarati tevékenységek teljesítése során a pozitív érzelmi állapot létrehozásától és fenntartásától;
- a végső célt szolgáló közbeeső feladatok állításától;
- a kollektíva és a nevelő befolyásától, serkentésétől;
- helyes szituációk létrehozásától;
- az egyenes és kemény követelmény támasztástól;
- a balsikerek kedvezőtlen befolyásának gyengítésétől.

Az ösztönzés különböző effektív önálló formái:

- öntanácsolás,
- önbuzdítás,
- önparancs,
- önjóváhagyás,
- önfeddés stb.

Az akarati tulajdonságokat tiszti iskolán kell kialakítani, további fejlesztése a csapatoknál folyik, olyan szituációk teremtésével, amelyek eredményeként fejlődnek az akarati tulajdonságok. Ebben nagy szerepe van a sportnak és a személyes példamutatásnak.